21/05/2024

Ευσεβίου Καισαρείας, «Το τέλος του Μεγάλου Αγίου Ισαποστόλου Κωνσταντίνου»

/ Ορθόδοξες Προβολές

Σωματική αδιαθεσία στην Ελενόπολη και προσευχές για το βάπτισμα

Πρώτα αισθάνθηκε κάποια σωματική αδιαθεσία που την ακολούθησε ασθένεια. Τότε πήγε στα θερμά λουτρά της πόλεώς του. Από εκεί έφθασε στη Ελενόπολη, πόλη που την ονόμασε έτσι για να τιμήσει το όνομα της μητέρας του. Αφού πέρασε το χρόνο του στο ναό των Μαρτύρων ανέπεμψε ικεσίες και παρακλήσεις στο Θεό.

Επειδή κατάλαβε ότι πλησίαζε το τέλος της ζωής του, σκέφθηκε ότι τώρα είναι καιρός καθάρσεως των πλημμελημάτων του παρελθόντος, πιστεύοντας ότι θα καθαριζόταν η ψυχή του από όσες αμαρτίες έκανε ως άνθρωπος με τη δύναμη των μυστικών λόγων και με το λουτρό της σωτηρίας, δηλ. το βάπτισμα.

Μετά από αυτή τη σκέψη γονάτισε στο έδαφος παρακαλώντας τον Θεό. Εξομολογήθηκε μέσα στο ναό και αξιώθηκε σ' αυτόν τις πρώτες ευχές της χειροθεσίας. Αφού δε πήγε στο προάστιο της Νικομήδειας, κάλεσε τους επισκόπους και τους είπε τα εξής.

Ο Μ. Κωνσταντίνος παρακαλεί τους επισκόπους να τον βαπτίσουν

«Αυτή ήταν η ώρα που από πολύ καιρό περίμενα και διψούσα και ευχόμουν για να πετύχω την εν Θεώ σωτηρία μου. Είναι καιρός να απολαύσουμε και εμείς τη σφραγίδα, που προκαλεί την αθανασία. Είναι καιρός να λάβω μέρος στο σωτήριο σφράγισμα, δηλ. το βάπτισμα, κάτι το οποίο σκεπτόμουν κάποτε να γίνει στα νερά του Ιορδάνη ποταμού, στον οποίον όπως παραδίδεται βαπτίσθηκε και ο Σωτήρας μας, προτυπώνοντας το μυστήριο του βαπτίσματος. Ο Θεός όμως που γνωρίζει το συμφέρον μας, μας αξιώνει να γίνει αυτό εδώ.

Ας τελεσθεί λοιπόν αυτό χωρίς αναβολή. Διότι, ακόμη κι αν θέλει ο Κύριος της ζωής και του θανάτου να ζήσουμε και έχει ορίσει να παραμένω μαζί με το λαό του Θεού και να προσεύχομαι εκκλησιαζόμενος με το πλήθος, θα ρυθμίσω τη ζωή μου από τώρα και εις το εξής σύμφωνα με τους θεσμούς που αρμόζουν στο Θεό.

Και αυτός αυτά έλεγε. Οι δε Ιεράρχες τέλεσαν το ιερό μυστήριο σύμφωνα με τους θείους κανόνες και αφού έδωσαν τις κατάλληλες οδηγίες μετέδωσαν σ' αυτόν τα άχραντα μυστήρια. Με αυτό τον τρόπο πρώτος από όλους τους αυτοκράτορες ο Κωνσταντίνος αναγεννήθηκε με τα μυστήρια του Χριστού. Και αφού αξιώθηκε να πάρει τη θεία σφραγίδα του βαπτίσματος χαιρόταν πνευματικά, ανακαινιζόταν και γέμιζε με θείο φως, χαιρόταν ψυχικά λόγω της μεγάλης πίστεως και καταπλησσόταν από την παρουσία της θείας δυνάμεως. Όταν δε έγιναν όσα έπρεπε, ντύθηκε με λευκά βασιλικά ενδύματα, που έλαμπαν σαν το φως, και

κοιμόταν σε άσπρο κρεβάτι, και δεν θέλησε να φορέσει ξανά τη βασιλική πορφύρα.

Πως ανύμνησε τον Θεό αφού βαπτίσθηκε

Έπειτα, με δυνατή φωνή, ανέπεμψε ευχαριστήρια προσευχή στο Θεό, μετά την οποία πρόσθεσε.

«Τώρα γνωρίζω ότι είμαι πράγματι μακάριος, τώρα γνωρίζω ότι αξιώθηκα της αθανάτου ζωής, τώρα γνωρίζω ότι έγινα μέτοχος του θείου φωτός».

Ονόμαζε δε ταλαίπωρους και άθλιους εκείνους, που στερούνταν αυτών των αγαθών. Όταν δε οι αξιωματικοί και ηγέτες του στρατού μπήκαν στην αίθουσα και έκλαιαν παραπονούμενοι ότι τώρα θα μείνουν έρημοι και εύχονταν να του δοθεί παράταση της ζωής, αποκρίθηκε και τους είπε ότι τώρα αξιώθηκε της αληθινής ζωής και ότι μόνον αυτός γνωρίζει ποια αγαθά έχει απολαύσει. Γι’ αυτό και σπεύδει χωρίς αναβολή στην πορεία προς τον Θεό. Έπειτα έκανε τις αναγκαίες διευθετήσεις στις υποθέσεις. Και τους μεν πολίτες της βασιλίδος πόλεως δηλ. της Κωνσταντινουπόλεως, τίμησε με ετήσια δωρεά, στους υιούς του δε παρέδωσε σαν πατρική του περιουσία τη βασιλεία, και τέλος τα κανόνισε όλα σύμφωνα με την επιθυμία του.

Θάνατος του Κωνσταντίνου το μεσημέρι της εορτής της Πεντηκοστής

Όλα αυτά έγιναν κατά τη μεγάλη εορτή, τήν πάνσεμνο και σεβάσμια Πεντηκοστή, η οποία τιμάται κατά τις επτά εβδομάδες και μία μέρα ακόμη, κατά την οποίαν οι θείοι λόγοι διδάσκουν ότι συνέβη η ανάληψη του κοινού Σωτήρα στους ουρανούς και η κάθοδος του Αγίου Πνεύματος στους ανθρώπους. Αφού αξιώθηκε δε σ’ αυτήν την περίοδο ο βασιλιάς των μυστηρίων, την τελευταία όλων αυτών των ημερών, που δεν θα κάνει λάθος αν κάποιος την ονομάσει εορτών εορτή, γύρω στο μεσημέρι, ανέβηκε η ψυχή του προς τον Θεό του, αφού άφησε στους θνητούς, τους συγγενείς του, αυτός δε με το πνευματικό και φιλόθεο μέρος της ψυχής του ενώθηκε με τον Θεό του.

Αυτό ήταν το τέλος της ζωής του Κωνσταντίνου. Αλλά ας παρακολουθήσουμε τη συνέχεια.

Οδυρμοί στρατιωτών και αξιωματικών

Αμέσως τότε οι δορυφόροι και οι σωματοφύλακες έσχισαν τα ρούχα τους, πέφτοντας στο έδαφος. Κτυπούσαν τα κεφάλια τους και κλαίοντας δυνατά και με δυνατές φωνές ονόμαζαν τον Αυτοκράτορα, τον κύριο και βασιλέα, όχι σαν Αυτοκράτορα αλλά σαν πατέρα, όπως κάνουν τα γνήσια παιδιά. Οι μεν ταξίαρχοι

και λοχαγοί έκλαιαν το σωτήρα, το φύλακα, τον ευεργέτη, οι δε υπόλοιποι στρατιωτικοί εξέφραζαν τον πόνο τους με τον αρμόζοντα τρόπο, όπως οι αγέλες επιθυμούσαν τον καλό ποιμένα τους. Ο λαός επίσης γύριζε σ’ όλη την πόλη εκδηλώνοντας με κραυγές και φωνές το εσωτερικό πόνο της ψυχής, άλλοι δε με την κατήφειά τους έμοιαζαν με σαστισμένους. Κάθε ένας θεωρούσε το πένθος σαν δικό του και θρηνούσε γι αυτόν σαν να αφαιρέθηκε από τη ζωή του το κοινό αγαθό όλων.

Μετακομιδή του λειψάνου από τη Νικομήδεια στο παλάτι της Κωνσταντινουπόλεως

Σήκωσαν οι στρατιωτικοί το λείψανο, το τοποθέτησαν σε χρυσή λάρνακα, που τη σκέπασαν με χρυσή πορφύρα και το μετέφεραν στην πόλη, που είχε το όνομα του βασιλιά. Έπειτα την κατέθεσαν στο κύριο οίκημα των ανακτόρων πάνω σε ψηλό βάθρο. Άναψαν δε φώτα πάνω σε χρυσά σκεύη. Έγινε ένα εξαιρετικό θέαμα σε όσους το παρατηρούσαν, που ποτέ κανείς δεν είδε πάνω στη γη από τη δημιουργία του κόσμου. Το σκήνος του βασιλιά που βρισκόταν στο μεσαίο διαμέρισμα των ανακτόρων πάνω σε ψηλή χρυσή λάρνακα, τιμημένο με τα βασιλικά στολίδια, την πορφύρα και το διάδημα, το φρουρούσαν πολυάριθμοι αξιωματούχοι που ήταν γύρω από αυτό, άγρυπνοι μέρα και νύκτα.

Πως τιμήθηκε μετά θάνατον από κόμητες και άλλους αξιωματούχους, όπως και στη ζωή.

Οι αρχηγοί δε ολόκληρου του στρατεύματος, οι κόμητες και όλη η τάξη των αρχόντων, που ήσαν και προηγουμένως υποχρεωμένοι να προσκυνούν το βασιλέα, χωρίς να μεταβάλουν τίποτε από το συνηθισμένο τρόπο, μπαίνοντας μέσα στην κανονισμένη ώρα, συνέχιζαν να ασπάζονται τον βασιλέα που ήταν στη λάρνακα και μετά θάνατον, όπως και στη ζωή, γονυκλινείς. Μετά δε τους πρώτους έκαναν το ίδιο τα μέλη της συγκλήτου και όλοι οι αξιωματούχοι, μετά τους οποίους ακλουθούσαν πλήθη λαού κάθε κατηγορίας μαζί με τις γυναίκες και τα παιδιά για να δουν.

Αυτά συνεχίζονταν πολύ χρόνο, διότι οι στρατιωτικοί αποφάσισαν να μείνει και να φυλάσσεται κατ΄ αυτόν τον τρόπο το σκήνος, έως ότου έλθουν οι υιοί του και τιμήσουν τον πατέρα τους φροντίζοντας οι ίδιοι για την κηδεία του. Βασίλευε λοιπόν και μετά θάνατο ο μακάριος, μόνος αυτός από όλους τους θνητούς. Γίνονταν δε οι συνηθισμένες πράξεις όπως και όταν ζούσε, διότι σ’ αυτόν μόνον από τους ζωντανούς είχε δωριθεί αυτό από το Θεό. Επειδή δηλαδή ήταν ο μόνος από τους αυτοκράτορες που τίμησε με κάθε είδος πράξεις τον παμβασιλέα Θεό και τον Χριστόν αυτού, ευλόγως μόνος αυτός έλαβε αυτή την αμοιβή και ο ύψιστος

Θεός αξίωσε και το λείψανο του να βασιλεύει επί των ανθρώπων φανερώνοντας με αυτόν τον τρόπο σ’ όσους δεν ήταν σκοτισμένοι στο νου τήν αγέραστη και ατελείωτη βασιλεία της ψυχής.

Ευσεβίου Καισαρείας, Εις τον βίον Κωνσταντίνου βασιλέως, Λόγος Δ΄.
Μετάφραση: Α. Χριστοδούλου, Θεολόγος

Πηγή: **pemptousia.gr**